

значення набуває наявність і, головне, якість електронних підручників, що повинні бути за всіма дисциплінами навчального плану. Робота з електронним підручником дозволяє зробити навчальний процес індивідуальним. Кожен студент сам вибирає послідовність вивчення навчального матеріалу виходячи зі свого інтересу і можливостей.

Такий підхід, в умовах постійно активного техногенного процесу, безумовно, є досить перспективним.

Т.Є. Богданова, В.М. Петрушов

ОМОНІМІЯ ВИЗНАЧЕНЬ ЯК ДЖЕРЕЛО ДЕФОРМАЦІЙ СВІТОГЛЯДУ

Омонімія в лексикології визначається як явище, за якого різні терміни, предмети, процеси тощо мають однакову назву. Приміром, слово «точка» може означати: 1) маленьку пляму; 2) місце в просторі (точка зустрічі); межу в процесі (точка роси). При побутовому спілкуванні омонімія, спричинена неологізмами, навіть вносить колорит у мову, проте в навчанні, науці й техніці вона стає джерелом конфліктів і зрештою призводить до деформацій наукового світогляду. У контексті цієї доповіді ми робимо акцент на принциповому розрізнюванні двох різновидів омонімії – явної та прихованої (латентної).

Термін «ентропія», що свого часу з'явився в термодинаміці, нині активно функціонує в лексиці біологів, економістів, соціологів, демографів тощо. При цьому відбувається ототожнення термодинамічної ентропії з конфігураційною, статистичною, інформаційною тощо, що спричиняє помилкові висновки та хибні теорії. У цьому випадку спостерігається явна омонімія, уникнення якої можливе за умови використання чіткої термінології.

Явище латентної омонімії розглянемо на прикладі визначення моделі «матеріальна точка» (мт), яке реалізується подвійним чином: 1) мт – тіло, розмірами якого можна знехтувати за умов конкретної фізичної ситуації (мт1); мт – математична точка, яка характеризується масою (мт2). Традиційно вважається, що вказані визначення еквівалентні. Проте уявимо ситуацію: цеглина ковзає з тертям вниз по похилій площині. Якщо цеглина – мт1, то енергія дисипації поглинається лише похилою площиною. Далі, в уявному експерименті, повільно трансформували мт1 в мт2, відзначаємо, що замість шести ступенів свободи мт залишилося лише три. Питання: де поділися обертальні ступені свободи? Як бачимо, уникнути латентної омонімії можна лише на основі прискіпливого аналізу відповідних визначень.

Насамкінець підкреслимо, що попри колорит спілкування омонімія в науковій лексиці – приховане джерело деформацій світогляду, на що і слід звернути увагу викладачам усіх без винятку дисциплін.

А.О. Буланов

ТЕХНОЛОГІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

В останні десятиріччя дистанційне навчання розвивається стрімкими темпами. Приватні та державні вищі навчальні заклади, громадські організації та потужні промислові компанії доставляють своїм споживачам освітні послуги дистанційно, використовуючи засоби інформаційних та комунікаційних технологій.

Кореспондентське навчання, в якому системою зв'язку між викладачем та студентом слугувала пошта, буквально відображало технологію навчання, яка використовувалась для доставки навчального матеріалу. Ранні спроби впровадження цієї технології в навчальний процес були ще в 1880 році, коли кореспондентське навчання було започатковане в коледжах, де готували священників. Згодом кількість різноманітних курсів зростала, і в 1891 році в США була заснована Міжнародна школа кореспондентського навчання, яка до 1970 року нараховувала вже близько 150 000 студентів.

До 80-х років ХХ ст. технології дистанційного навчання, які використовувались для розробки навчальних матеріалів, їх доставки та взаємодії між викладачами та студентами були ще примітивними й недосконалими. Здебільшого то були друковані матеріали, іноді – прямі телевізійні трансляції. Для доставки навчального матеріалу використовувалась звичайна пошта, кабельне та громадське телебачення. Взаємодія викладача та студента здійснювалась за рахунок письмових завдань, прямих консультацій по телефону та іноді за допомогою аудіо-записів.

Ці технології дистанційного навчання були призначені для пасивного сприйняття інформації, мали низький рівень інтерактивності та були нездатні забезпечити ефективний двосторонній зв'язок між викладачем та студентом.

Вже через десять років техносфера й інформаційні технології значно вдосконалились. З'явилися потужні комп'ютери з можливістю діалогової взаємодії людини та машини, внаслідок чого комп'ютер став ефективним засобом навчання. В дистанційному навчальному процесі почали використовуватись супутникові антени та комп'ютерні технології. В університеті Міссурі (90-ті рр. ХХ ст.) керівником відділення незалежного навчання Дойлом Фелтсом було реалізовано перший проект дистанційного навчання з використанням комп'ютерних технологій, а саме була створена